

HET RASTER vzw
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

JAARVERSLAG 2023

JAARVERSLAG 2023

Inhoud

Inleiding	3
Werking in cijfers	4
Vernieuwende RTH-projecten	7
Liga Autisme Vlaanderen	18
Autisme Chat	22
Werken aan kwaliteit	26
Opleiding van nieuwe medewerkers	27
Tevredenheid van onze cliënten	28
Wereld Autisme Dag	29
Opening van onze nieuwe locaties Leuven en Turnhout	30
Financiën	32
Vooruitblik op 2024 en de verdere toekomst	33

HET RASTER vzw
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

Het Raster vzw - hoofdzetel

Boomsesteenweg 510A - 2020 Antwerpen - Tel 03 830 35 89
Website: www.hetraster.be – E-mail: info@hetraster.be
Rekeningnummer: BE57 7350 0361 3135 - BIC: KREDBEBB
ondernemingsnummer 0476.639.588

Het Raster Antwerpen

Boomsesteenweg 510A - 2020 Antwerpen - Tel 03 830 35 89

Het Raster Halle-Vilvoorde-Brussel

August De Boeckstraat 20 - 1800 Vilvoorde - Tel 02 757 11 18

Het Raster Kempen

Tramwissel 5 - 2360 Oud-Turnhout - Tel 014 75 39 70

Het Raster Leuven

Abdijsstraat 1 - 3001 Leuven - Tel 016 85 09 01

Het Raster wordt erkend en gesubsidieerd door
het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

Inleiding

2023 was een uitzonderlijk jaar voor Het Raster. Een jaar om nooit te vergeten. We kregen een ongeziene uitbreiding om een aantal mooie, vernieuwende projecten op poten te zetten. Verderop in dit jaarverslag lees je daar alles over. Deze kans grepen we met beide handen aan. Voor alle projecten behaalden we de gestelde doelen. We slaagden erin om 21 bekwame, nieuwe begeleiders aan te trekken en op te leiden. We openden nieuwe locaties in Leuven en Oud-Turnhout. We ontvingen opnieuw al onze subsidies. Onze medewerkers gaven het beste van zichzelf. Maar bovenal, ze leverden uitstekend teamwerk!

Wat een contrast met de voorgaande jaren. Die waren moeilijk geweest. Daar kunnen we niet omheen. Eerst was er de coronapandemie die maar bleef aanslepen. En dan de oorlog in Oost-Europa, inflatie en een energiecrisis. Het Raster kreeg het ongemeen zwaar te verduren. In 2022 haalden we daardoor voor de eerste keer in ons bestaan onze erkenning niet. Dat vertaalde zich in een stevig financieel verlies. Blij dat in 2023 het tij gekeerd lijkt te zijn.

In onze projecten 2023 streven we naar meer vraagsturing, minder drempels en een sterker lokaal en intersectoraal verankerd aanbod. Dat is waar Vlaanderen naartoe wil met de vernieuwing van het ondersteuningsbeleid voor personen met een beperking. We bouwen daarbij verder op onze ervaring en expertise van de voorbije twee decennia. Maar ook ons 'klassiek' aanbod blijft het heel goed doen. We hebben in 2023 meer cliënten begeleid dan ooit tevoren. De tevredenheid van onze gebruikers lag weer bijzonder hoog. Onze Autitheken zijn ondertussen een vaste waarde in het autismelandschap.

Het Raster maakt deel uit van een krachtig samenwerkingsverband met de andere Vlaamse thuisbegeleidingsdiensten autisme: de Liga Autisme Vlaanderen. In 2017 werd de Liga opgericht en sindsdien worden daar almaar meer mooie projecten uitgewerkt. Denk maar aan de

Autisme Chat, de vakantiecampen, het Kaartje van Guus, de Autismepas, ... Te veel om op te noemen. In 2023 werd de Liga gestaag verder uitgebouwd. En ook voor komend jaar hebben we grote plannen. Zo zal onder meer een digitaal begeleidingsplatform worden ontwikkeld. Dat zal voor onze cliënten een belangrijke bijkomende ondersteuning zijn tijdens de wachttijd en in het begin van de begeleiding.

In 2023 worden de krachtlijnen uitgetekend voor een fundamentele vernieuwingsoperatie van het welzijnsbeleid in Vlaanderen. Binnen onze eigen sector wordt de Rechtstreeks Toegankelijk Hulp grondig hervormd. En daarnaast komt er een eengemaakte jeugdhulp en een reorganisatie van de eerstelijnszorg. De veranderingen die in 2023 zijn ingezet, zullen de volgende jaren een duidelijke impact hebben op onze werking. En dan zijn er ook nog de Vlaamse verkiezingen in 2024. Welke keuzes de nieuwe Vlaamse regering voor onze sector zal maken, valt nog af te wachten maar in ieder geval zal er bespaard moeten worden. Onze flexibiliteit en onze weerbaarheid zullen flink op de proef worden gesteld. Maar zeker is ook dat Het Raster de toekomst met vertrouwen tegemoetziet, meer nog, we zijn klaar om de uitdagingen die op ons afkomen, om te buigen naar nieuwe kansen.

Op de volgende bladzijden staan we eerst even stil bij de ontwikkelingen in onze sector. Daarna vind je een beschrijving van onze werking in 2023, van de essentiële cijfergegevens en van de belangrijkste verwezenlijkingen van het afgelopen jaar.

Erik Buelens
algemeen directeur

LOADING

Werking in cijfers

ERKENNING EN PRESTATIES

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) erkent Het Raster als aanbieder van Rechtstreeks Toegankelijke Hulp (RTH). Deze erkenning wordt uitgedrukt in personeelspunten en geeft aan hoeveel personeel maximaal wordt gesubsidieerd, op voorwaarde dat het opgelegde aantal begeleidingen wordt gerealiseerd.

In het kader van de Pilootfase RTH ontvangt Het Raster Antwerpen in 2023 een tijdelijke uitbreiding van 994 punten en Het Raster Vlaams-Brabant 617 punten. Een uitbreiding dus van maar liefst 1611 punten, wat overeenkomt met bijna een derde van onze erkenning.

Voor het kalenderjaar 2023 is Het Raster Antwerpen daardoor erkend voor 4472 RTH-punten en Het Raster Vlaams-Brabant voor 2647 RTH-punten. Onze totale RTH-erkenning bedraagt dus 7119 punten. Dit komt overeen met 30.760 mobiele begeleidingen. Om al deze punten optimaal in te zetten voor onze doelgroep, lenen we tijdelijk 500 punten uit aan Tanderuis, een prioritaire partner van de Liga Autisme Vlaanderen. Op deze manier kunnen wij extra begeleiders vrijmaken voor de vernieuwende projecten en kan Tanderuis één van hun projecten realiseren. Een echte win-win dus!

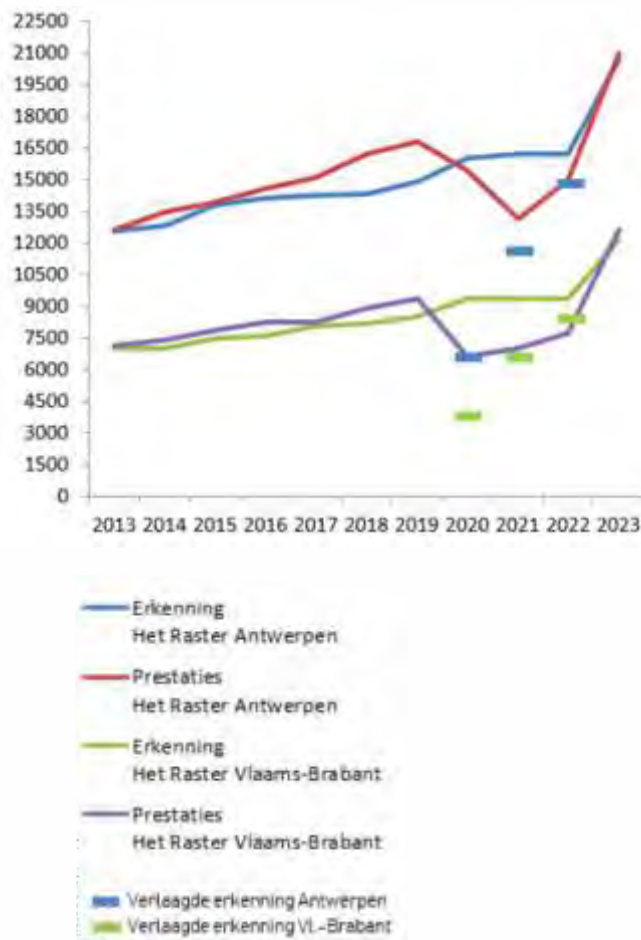
In 2023 realiseert Het Raster Antwerpen 4585 punten en Het Raster Vlaams-Brabant realiseert 2794 punten. Het Raster behaalt hiermee de erkenning. Sedert september 2019 is Het Raster ook erkend voor Globale Individuele Ondersteuning (GIO). De GIO-erkenning 2023 voor Het Raster Antwerpen bedraagt 181 punten en die van Vlaams-Brabant 98. In Antwerpen realiseren we 189 punten en in Vlaams-Brabant 99. Ook voor GIO behalen we dus in onze beide provincies de erkenning.

In grafiek 1 zien we de evolutie van de erkenning RTH, inclusief GIO, en het gepresteerde aantal begeleidingen in onze beide provincies over de jaren heen. Van alle gepresteerde RTH-begeleidingen in 2023 bestaat 82% uit directe begeleidingen door de begeleider. De verschillende vormen van groepsbegeleiding vormen zowat 12% van alle begeleidingen. De resterende 6% gaat naar outreach en naar dagopvang en nachtverblijf tijdens de vakantiewerking. 'Outreach' is de term die wordt gebruikt voor overdracht van handicapspecifieke expertise naar andere personen of organisaties.

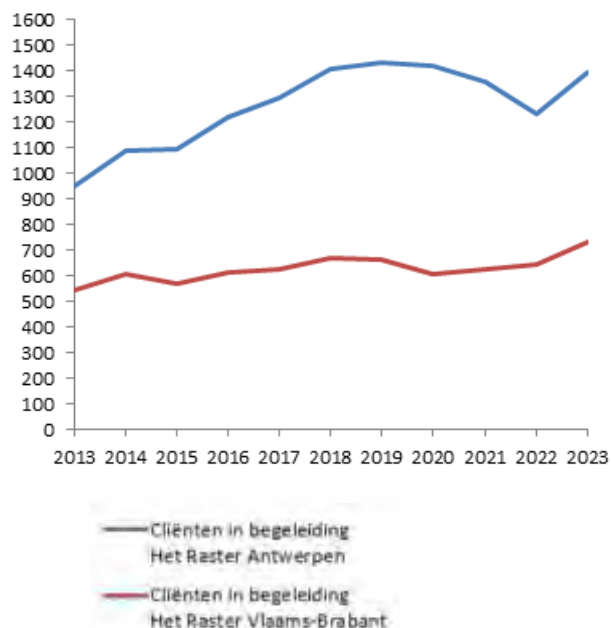
CLIËNTEN IN BEGELEIDING

Het aantal cliënten dat we begeleiden, neemt in 2023 opnieuw toe. Dit heeft voornamelijk te maken met de groei van onze erkenning. In de loop van 2023 begeleidt Het Raster Antwerpen 1397 cliënten en Het Raster Vlaams-Brabant 730. Iets meer dan 65% daarvan zijn jongens en mannen, 34% zijn meisjes en vrouwen en iets minder dan 1% duidt 'X' aan.

Grafiek 1: Erkenning en prestaties RTH

Grafiek 2: Cliënten in begeleiding

Grafiek 3: in- en uitstroom Het Raster Antwerpen

Grafiek 4: in- en uitstroom Het Raster Vlaams-Brabant

IN- EN UITSTROOM

In Het Raster Antwerpen noteerden we in 2023 in totaal 1079 aanmeldingen. Bij 842 cliënten werd de begeleiding opgestart en bij 655 cliënten werd deze afgerond. In Het Raster Vlaams-Brabant meldden zich 672 cliënten aan. Bij 463 cliënten ging de begeleiding van start en bij 388 cliënten werd ze afgerond. Ongeveer 24% van de cliënten die zich aanmeldden waren ouders van een kind met autisme jonger dan 6 jaar. 34% van alle aanmeldingen waren kinderen van 6 tot 11 jaar en 16% betrof jongeren tussen 12 en 17 jaar. Nog eens 26% van de aangemelde cliënten was 18 jaar of ouder.

Sedert enkele jaren beperken we onze instroom. In bepaalde regio's en voor bepaalde leeftijdsgroepen is een periodieke aanmeldstop dan ook onvermijdelijk. Cliënten kunnen zich in die periodes niet aanmelden voor langdurige begeleiding, maar ze kunnen wel terecht voor een eenmalig adviesgesprek. In dit geval spreken we niet van een 'aanmelding' maar van een 'zorgvraag'. In Antwerpen registreerden we 538 dergelijke zorgvragen en in Vlaams-Brabant 265.

DOORVERWIJZERS

Het Raster bouwde in de loop van de voorbije twee decennia een grote naam bekendheid op. Het zijn in de eerste plaats multidisciplinaire teams en diagnostische centra die naar ons verwijzen. We denken dan aan de Centra voor Ontwikkelingsstoornissen van Antwerpen, Leuven en Jette, maar ook bijvoorbeeld aan Indigo, een privaat multidisciplinair team in de provincie Antwerpen, aan centra voor leerlingenbegeleiding, revalidatiecentra en diensten geestelijke gezondheidszorg.

Daarnaast komen er ook heel wat verwijzingen uit de medische wereld: huisartsen, pediaters, neurologen of (kinder)psychiaters, al dan niet werkzaam in universitaire of algemene ziekenhuizen. Ook andere hulpverleners verwijzen vaak naar ons door; dat zijn dan bijvoorbeeld psychologen, begeleiders van andere thuisbegeleidingsdiensten of RTH-diensten.

Tenslotte vinden ook heel wat mensen rechtstreeks de weg naar ons. Het gaat dan vaak om cliënten die vroeger al in begeleiding waren of om mensen die door vrienden, kennissen of familie naar ons zijn verwezen. Ook de Vlaamse Vereniging Autisme verwijst regelmatig naar ons door.

Onze totale RTH-erkenning bedraagt 7119 punten. Dit komt overeen met 30.760 mobiele begeleidingen.

FUNCTIES EN ZORCPAKKETTEN

Ruim 99% van alle prestaties die Het Raster levert, vallen binnen de Rechtstreeks Toegankelijke Hulpverlening. Binnen RTH wordt onderscheid gemaakt tussen de functies ambulante en mobiele begeleiding, groepsbegeleiding, ambulante en mobiele outreach, Globale Individuele Ondersteuning, begeleid werken, (dag)opvang en (nacht)verblijf. Met 'mobiel' wordt bedoeld dat de hulpverlener zich verplaatst. 'Ambulant' betekent dat de prestatie op de dienst wordt geleverd.

In de beginjaren bestond thuisbegeleiding uitsluitend uit individuele begeleiding aan huis, mobiele begeleiding dus. Op dit ogenblik blijft deze vorm van ondersteuning met 65% nog steeds veruit de belangrijkste activiteit van Het Raster.

De individuele begeleidingsgesprekken op de dienst en de afstandsbegeleidingen vallen onder de functie ambulante begeleiding. Deze functie staat voor 11% van onze erkenning.

De zorgpakketten 'Wegwijs', 'Focus', 'Balans' en 'Tandem' worden mobiel, digitaal en ambulant aangeboden. Het zijn onze voornaamste individuele zorgpakketten. Het kortdurende zorgpakket Wegwijs telt maximaal 6 begeleidingen. Bij Focus wordt een half jaar tot een jaar begeleiding geboden, maximaal 36 begeleidingen. Het zorgpakket Balans loopt over maximaal 2 jaar en is begrensd tot hoogstens 72 begeleidingen. Bij Tandem gaat de begeleider met de cliënt aan de slag om een aantal (sociale) vaardigheden aan te leren. Tandem loopt hoogstens 1 jaar en ook hier geldt een maximum van 36 begeleidingen per jaar.

De verschillende vormen van groepsbegeleiding die we aanbieden, staan voor ongeveer 12% van onze capaciteit. Naast de groepsbegeleiding voor ouders werden verschillende andere vormen uitgewerkt. Gaandeweg konden we voor uiteenlopende doelgroepen een aanbod uitbouwen dat de sterke kanten van een groep optimaal benut: informatie en ervaringen delen, samen leren, samen oefenen en elkaar steunen. Er volgde een aanbod voor jonge broers en zussen (brussen) van een kind met autisme, voor tienerbrussen, voor adolescenten met autisme en voor grootouders. Al onze vormen van groepsbegeleiding kunnen voluit rekenen op het enthousiasme en de tevredenheid van de deelnemers en hun gezinnen.

In 2023 presteerde Het Raster 689 mobiele en 669 ambulante sessies outreach, samen goed voor bijna 4% van onze capaciteit. We bieden outreach alleen aan als er een direct effect te verwachten is op de participatiekansen in de maatschappij van mensen met autisme.

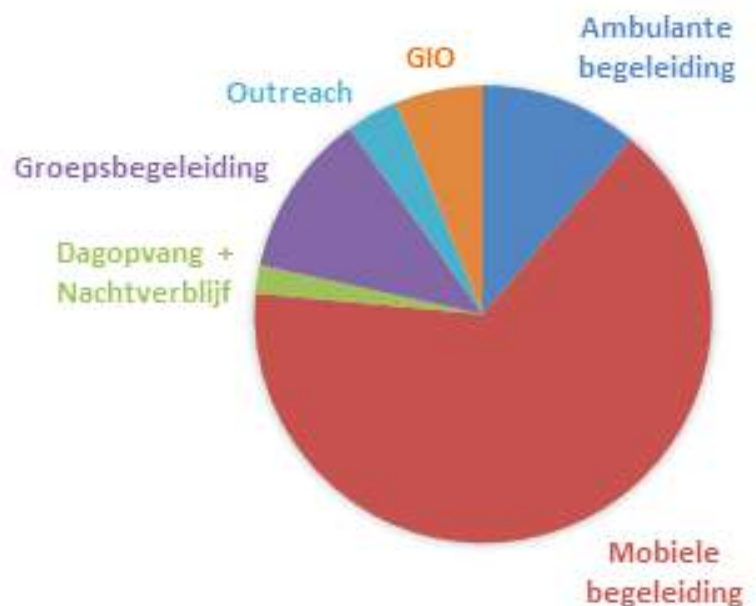
Bijna 2% van onze capaciteit gaat naar de functies (dag)opvang en (nacht)verblijf. We maken van deze functies sinds 2018 gebruik om vanuit de Liga Autismes Vlaanderen kampen met overnachting te organiseren voor kinderen, jongeren en volwassenen met autisme.

Sedert september 2019 is Het Raster erkend voor Globale Individuele Ondersteuning. De functie GIO staat voor 6% van onze capaciteit.

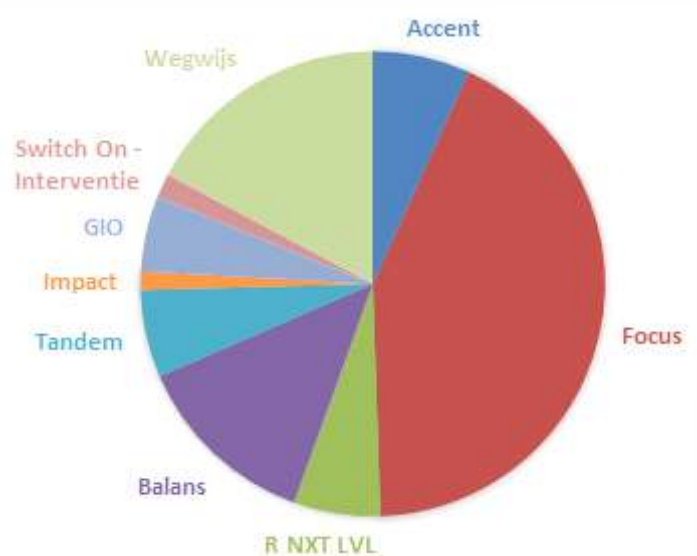

In 2023 presteerde Het Raster 689 mobiele en 669 ambulante sessies outreach, samen goed voor bijna 4% van de capaciteit.

Grafiek 5: functies

Grafiek 6: zorgpakketten

Vernieuwende RTH-projecten

INLEIDING

In 2022 startte het VAPH een grote vernieuwingsoperatie voor de Rechtstreeks Toegankelijke Hulp (RTH). Actoren binnen en buiten de sector personen met een handicap kregen de gelegenheid om een vernieuwend project in te dienen. De beoordelingscriteria voor deze projecten zijn gebaseerd op verhoging van de flexibiliteit, een betere toegankelijkheid van de hulp, meer ondersteuning in de buurt van de cliënt en tenslotte een betere afstemming op de ondersteuning vanuit andere sectoren.

Het Raster diende 12 projecten in, waarvan er maar liefst 8 werden gehonoreerd met een tijdelijke subsidie. De 8 projectsubsidies omvatten in de praktijk 4 thematische projecten aangezien Het Raster per provincie over een aparte erkenning beschikt:

- Hotspot Ondersteuning Handicap, een laagdrempelig lokaal en intersectoraal loket. Het Raster richtte samen met de voormalige provinciale thuisbegeleidingsdiensten in elke regio van 'één gezin, één plan' een Hotspot Ondersteuning Handicap op.
- R NXT LVL, our next level, ondersteuning voor jongvolwassenen met autisme bij de stappen die zij in hun jonge leven zetten.
- Switch ON, een project rond preventie en interventie bij (dreigende) schooluitval van kinderen met autisme.
- Vakantieaanbod voor kinderen, jongeren en volwassenen in samenwerking met de Liga Autisme Vlaanderen.

Het goede nieuws over de goedkeuring van deze projecten bereikte ons eind 2022. We lieten er uiteraard geen gras over groeien. In sneltreinvaart richtten we werkgroepen op, stelden projectleiders aan, maakten de projecten bekend bij de buitenwereld en pasten we onze werking aan. De subsidies werden immers toegekend vanaf 1 januari 2023. Bovendien geldt voor deze projecten evenzeer als voor de klassieke RTH-werking dat je voldoende prestaties dient te realiseren om de subsidiemiddelen ook daadwerkelijk te verkrijgen.

Je vindt hieronder een uitgebreide beschrijving van elk project. We sluiten af met de toegekende en gerealiseerde prestaties.

PILOOTPROJECT HOTSPOT ONDERSTEUNING HANDICAP

Omschrijving van het project

Het Raster heeft samen met de voormalige provinciale thuisbegeleidingsdiensten het initiatief genomen om in elke regio van één gezin, één plan (1G1P) van de provincies Antwerpen, Vlaams-Brabant en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een Hotspot Ondersteuning Handicap te realiseren. Een Hotspot is letterlijk een plaats

waar verbinding tot stand komt. Dat is waar we met dit initiatief naar streven. Enerzijds richten we ons hierbij op het ontwikkelen van een lokaal contactpunt waar personen met een (vermoeden van) handicap en hun netwerk kunnen aankloppen. Anderzijds zijn we ervan overtuigd dat een sterkere verbinding met lokale organisaties buiten onze sector personen met een handicap ten goede komt. We denken hierbij aan het CAW, de gemeentelijke sociale diensten, de CLB's, de Huizen van het Kind, het Geïntegreerd Breed Onthaal en dergelijke meer.

Het doel van dit initiatief is om ervoor te zorgen dat mensen met een handicap en een ondersteuningsbehoefte vlot de weg naar de meest geschikte hulp vinden. Met lokale partners uit de welzijnssector en andere sectoren geven we een antwoord op de ondersteuningsvragen van personen met een handicap.

Het Raster diende 12 projecten in, waarvan er maar liefst 8 werden gehonoreerd met een tijdelijke subsidie.

Verloop van het project

We zijn inmiddels in onze opzet geslaagd om in elk van de zeven regio's een laagdrempelig fysiek aanspreekpunt te openen. Je kan er gewoon binnenlopen tijdens de openingsuren. De andere pijler van de Hotspotwerking is het uitbouwen van een stevige samenwerking met de welzijnspartners van de Hotspot Ondersteuning Handicap. Ook daar zijn we op korte tijd in geslaagd.

Het was geen eenvoudige opdracht om binnen de vooropgezette duur van het project, namelijk één jaar, een complex project als de Hotspot uit de grond te stampen. In januari gingen de twee provinciale stuurgroepen van start. Ze bestaan uit de directies van elke initiatiefnemer. Het vinden van een geschikte locatie bij een plaatselijke welzijnspartner, het omschrijven van de dagelijkse werking en het ontwikkelen van bijhorende richtlijnen voor de Hotspotmedewerkers, is allemaal in een hoog tempo verlopen. Daardoor lukte het om in Antwerpen al in de maand mei vier Hotspots op te starten. In juni volgde Vlaams-Brabant met zijn drie Hotspots. De aangezochte Hotspotcoördinatoren en hun teams hebben hard gewerkt om dit allemaal mogelijk te maken.

Omschrijving van de dienstverlening in de Hotspots

Binnen de Hotspots bieden we verschillende vormen van ondersteuning aan. Er is het vrij toegankelijke onthaal, het kennismakingsgesprek, de abonnementsformule, de informatieve bijeenkomsten en verschillende vormen van outreach. Hieronder lichten we de verschillende werkingsaspecten toe.

Elke Hotspot is twee dagdelen per week vrij toegankelijk. Tijdens deze onthaalmomenten kan iedereen binnenstappen en zijn vraag rond handicap stellen. Met iedereen bedoelen we al wie te maken krijgt met een beperking: uiteraard de personen met een beperking zelf en de mensen uit hun omgeving, maar ook professionelen zoals medewerkers uit de gezinszorg, leerkrachten en kinderopvangbegeleiders.

Enkele voorbeelden:

- *Willem is een volwassen cliënt met een verstandelijke beperking en een ernstige stotterproblematiek. Hij vraagt of hij in de Hotspot hulp kan krijgen bij het telefoneren. Door het stotteren verloopt dit soms heel moeilijk. Willem is op zoek naar een ander huurappartement en ondervindt hierbij veel problemen. Hij heeft onlangs de nodige documenten doorgestuurd naar een immobiliënkantoor. De makelaar verzekerde hem dat hij zou bellen wanneer alles in orde is, maar Willem hoort er niets meer van. Hij vraagt of wij in zijn plaats kunnen bellen en een afspraak kunnen maken om het appartement te bezichtigen.*
- *Tijdens het onthaalmoment klopt Eddy bij de Hotspot aan. Eddy heeft een dochter met een visuele beperking. Hij is op zoek naar aangepaste vrijetijdsbesteding. De onthaalmedewerker van de Hotspot is zelf niet direct thuis in het domein van de visuele beperkingen. Ze brengt Eddy in contact met een collega van Ganspoel, de thuisbegeleidingsdienst voor mensen met een visuele beperking. Zij helpt Eddy op deskundige wijze verder.*
- *Tijdens de voorstelling van de Hotspot aan de medewerkers van het OCMW Halle wordt onze Hotspot-medewerker aangesproken door een maatschappelijk werker van het OCMW met een concrete casus. Deze maatschappelijk werker en zijn cliënt komen tijdens een onthaalmoment langs om verder wegwijs gemaakt te worden in het hulpverleningslandschap.*

Deze en andere vragen kunnen binnen het tijdsbestek van een onthaalmoment worden opgenomen. Indien er meer tijd nodig is, wordt er een Hotspotabbonnement geadviseerd. Binnen deze abonnementsformule worden cliënten geholpen tijdens een kortdurend traject. Dit traject omvat een vijftal gesprekken en tussentijds contact via E-mail of telefoon. Een abonnement is zes maanden geldig.

Enkele voorbeelden:

- *Esther is de mama van een jongvolwassen vrouw met dyspraxie. Ze heeft een vraag naar contact met lotgenoten of zelfhulpgroepen voor haar dochter want die voelt zich erg eenzaam. We starten een abonnement om met moeder en dochter op zoek te gaan naar een antwoord op hun hulpvraag.*
- *Mama Fatma en haar achtjarige dochtertje Tuana vinden de weg naar onze Hotspot Brussel via het CAW Volwassenen Onthaal. Ze komen met de bus vanuit*

Schaarbeek naar het onthaalmoment van de Hotspot. Tuana heeft een aangeboren motorische en verstandelijke beperking. Ze is bovendien continu afhankelijk van zuurstof. Bij het gesprek is een tolk Turks van ICB Le Foyer aanwezig. Daags voor de afspraak verstuurt de Hotspot een reminder van de afspraak met nog eens duidelijk het adres en de weg er naartoe met de bus of de metro. Tijdens het kennismakingsgesprek staan we in telefonisch contact met het CAW. Er volgt een Hotspotabbonnement om de doorverwijzing naar thuisbegeleidingsdienst Resonans te begeleiden en het gezin wegwijs te maken in het ingewikkelde zorglandschap voor kinderen met een beperking.

De Hotspot organiseert ook groepsessies en info-avonden. Wanneer cliënten willen deelnemen, bieden we hun een overeenkomst 'aanvullende activiteit' of 'outreach' aan.

Enkele voorbeelden:

- *Het voorbije jaar gingen verschillende infosessies in de Antwerpse Hotspots door. Thema's als belevingsparcours autisme, zorgtoeslag, Rechtstreeks Toegankelijke Hulp en Persoonsvolgend Budget kwamen aan bod. Er vonden ook ontmoetingsavonden voor personen met autisme plaats.*

Ook hulpverleners, leerkrachten en anderen met een vraag rond handicap kunnen terecht in de Hotspot. Dit kan zowel tijdens de onthaalmomenten als in een kort traject. De inhoud van dit kort traject wordt afgesproken en genoteerd in een outreach-overeenkomst. Hier houden we dan ook rekening met de expertise die er nodig is en we koppelen deze vraag aan de juiste medewerkers en hun organisatie.

Binnen de Hotspots bieden we verschillende vormen van ondersteuning aan.

Voorbeelden van outreach aan het familiaal netwerk en aan professionelen:

- Een grootmoeder maakt zich zorgen om haar kleinzoon. Hij heeft een beperking en geraakt moeilijk op school. Om de twee weken verblijft hij een weekend bij de grootouders. Grootmoeder heeft wel wat vragen rond de opvoeding en de omgang met haar kleinzoon. Vanuit de Hotspot gaan we aan de slag met deze grootmoeder om haar te ondersteunen in deze rol.
- Twee Hotspotmedewerkers sluiten structureel aan op casusoverleg van Sonja Erteejee (1G1P Brussel).
- Tijdens ons onthaalmoment op maandag, wanneer de gezinscoaches van Sonja Erteejee hun cliëntoverleg hebben, komen ze langs met hun intervisievragen. En dat doen ook hun collega's van het Crisismeldpunt CAW.

- Coaching door middel van duobegeleiding in enkele gezinnen van Sonja Erteejee of BruStars.
- Bij de voorstelling van de Hotspot in het Opvangcentrum voor asielzoekers met een ondersteuningsnood van Caritas (Scherpenheuvel) komen er direct veel vragen van de opvangbegeleiders. De week nadien komt er een vraag rond een persoon met een visuele beperking en stemmen we af of deze persoon in de Hotspot terecht kan. De medewerker mailt al een aantal adviezen. De begeleiding van Caritas kon hiermee verder.

We zetten vooral in op de laagdrempeligheid van de Hotspot. We raden alle cliënten met een vraag aan om langs te komen op de onthaalmomenten. Maar ook via E-mail, telefoon en contactformulier op de website zijn we bereikbaar. Onze medewerkers proberen binnen de week een antwoord te bieden op de vraag. Indien het voor de cliënten moeilijk is om langs te komen, kan er ook op een andere locatie of aan huis afgesproken worden. Zo maken we ook gebruik van de antenrepunten, namelijk de vestigingsplaatsen van de diensten zelf.

De Hotspot Ondersteuning Handicap Antwerpen

Hotspot
Ondersteuning
Antwerpen

Begin 2023 zijn we gestart met Hotspots Ondersteuning Handicap op de volgende locaties in de provincie Antwerpen: Antwerpen (Luchtbal), Mechelen, Turnhout en Brasschaat. Onze Hotspots komen op plaatsen waar al diensten uit andere sectoren aanwezig zijn, zoals bijvoorbeeld een welzijns-campus. Enkel op de Hotspot Antwerpen hebben we geen partner die reeds een onthaalmoment organiseert. Hier zetten we in op een goed contact met verwijzers zodat potentiële bezoekers de weg naar deze Hotspot goed vinden.

Elk hotspotteam bestaat uit een hotspotcoördinator en teamleden uit de vier samenwerkende organisaties: OLO-Rotonde, KOCA, Kadodder en Het Raster. Elke organisatie brengt zijn eigen handicapspecifieke expertise in. De coördinatie van Hotspot Mechelen en Hotspot Turnhout is in handen van Het Raster.

Hotspot Antwerpen

Hotspot Antwerpen situeert zich in Huis Luchtbal van mede-initiatiefnemer OLO-Rotonde. In dit gebouw is er geen onthaalwerking voorzien. We hebben deze voor de Hotspot Antwerpen zelf opgestart. Er is bewust gekozen voor twee onthaalmomenten: een avondmoment waardoor ook werkende cliënten een aanbod hebben om langs te komen en een woensdagvoormiddag.

Hotspot Mechelen

Hotspot Mechelen bevindt zich in het gebouw van het CAW. Op deze locatie is er reeds een onthaal georganiseerd dat naar onze Hotspot verwijst. Cliënten kunnen elke donderdag in de namiddag langskomen. Vanuit de andere partners op deze locatie zoals CAW, JAC, VK & Kruispunt is er een duidelijke vraag naar onze handicapspecifieke expertise voor de cliënten die zij zelf begeleiden, meestal in de vorm van een casusbespreking. Deze organisaties verwijzen zelf ook actief door naar de Hotspot als dat nodig is.

Hotspot Voor- en Noorderkempen (VNK)

Hotspot VNK bevindt zich in het gebouw van het Huis van het Kind Brasschaat. Er is tevens een antennepunt in het Huis van het Kind Zoersel. Andere partners op deze locaties zijn het Lokaal Loket Kinderopvang, 1G1P, de Opvoedingswinkel, het Consultatiebureau K&G, het Groeipakket en een JAC-Corner. Het onthaal van de Hotspot is geïntegreerd in het onthaal van het Huis van het Kind.

Hotspot Kempen

Hotspot Kempen bevindt zich in de Welzijns-campus in Turnhout. Andere partners op die locatie zijn het OCMW en het CAW. Verder is er reeds een onthaalaanbod (Geïntegreerd Breed Onthaal) aanwezig dat bemand wordt door medewerkers van De Lommer, eveneens een dienst erkend door het VAPH. Dit vraagt om een goede afstemming. We willen goed samenwerken en warm doorverwijzen naar elkaar, zodat onze doelgroep de juiste ondersteuning vindt.

De Hotspot Ondersteuning Handicap Vlaams-Brabant en Brussel

De Hotspots bevinden zich in Diest, Brussel (Molenbeek) en Halle. In Halle en Diest maakt de Hotspot gebruik van gebouwen van de stad. In Brussel vindt de Hotspot onderdak in een gebouw van het CAW.

De steden Diest en Halle werden gekozen omdat medewerkers van de deelnemende organisaties vaststellen dat hier eerder weinig voorzieningen voor personen met een beperking zijn.

De drie Hotspotteams van Vlaams-Brabant zijn samengesteld uit de medewerkers van vijf diensten: Resonans vzw, Centrum Ganspoel, KIWoluwe, Begeleid Wonen Pajottenland en Het Raster. Niet elke organisatie is in elk team vertegenwoordigd. De coördinatie van de Hotspot Halle is in handen van Het Raster.

Hotspot Diest

Hotspot Diest is gehuisvest in Huis 30, een gebouw van de stadsdiensten. Je komt binnen via het onthaal van het OCMW of via de aparte ingang van de Hotspot. Huis 30 is voor veel mensen in de regio een gekende plaats. Het ligt in het centrum van de stad en het is gemakkelijk bereikbaar met de auto of het openbaar vervoer. Er zijn verschillende andere diensten gevestigd in het gebouw (Woonanker CAW, CKG Homestart, OCMW, Steunpunt Onderwijs en de dienst Diversiteit).

Hotspot Halle-Vilvoorde

De Hotspot Halle is gevestigd in het Sociaal Huis van Halle, centraal gelegen in de stad. Het onthaal gebeurt door een onthaalmedewerker van het Sociaal Huis, die een bezoeker naar ons begeleidt. De medewerkers van het Sociaal Huis spreken ons regelmatig tussendoor aan rond cliënten waar zij vragen rond hebben. Onze aanwezigheid zorgt ervoor dat ze sneller de weg naar ons vinden. Op wandelafstand zijn verschillende organisaties gevestigd: CAW, CGG, CKG, De Spiegel en verschillende scholen. Hierdoor zijn we zeer goed bereikbaar voor professionelen.

Hotspot Brussel

Hotspot Brussel bevindt zich in Sint-Jans-Molenbeek, centraal gelegen in het Hoofdstedelijk Brussels Gewest. Het gebouw is ingebed in een bicommunautaire welzijns-campus, met zowel Franstalige als Nederlandstalige welzijnspartners. Dit zorgt voor een kruisbestuiving, wanneer bezoekers ontdekken dat er ook andere zinvolle welzijnsdiensten bestaan in de taal die zij wensen. De eigenaar van het gebouw is het CAW Brussel, dat een gesprekslokaal en een vergaderlokaal ter beschikking stelt. De Nederlandstalige partners in het gebouw zijn Sonja Erteejee (1G1P), Brustars (netwerk GGZ jeugdigen) en Crisisteam -18. Het onthaal van het CAW voor volwassenen ligt één straat verder. Dit alles zorgt voor een bijzonder levendige dynamiek, waarbinnen de Hotspot meer dan welkom is en zijn plaats in het geheel zoekt en vindt.

PILOOTPROJECT R NXT LVL

Een korte omschrijving

R NXT LVL is een begeleidingsmodule voor jongvolwassenen tussen 17 en 25 jaar met een diagnose autisme. Een medewerker van Het Raster coacht de jongvolwassene bij de nieuwe stappen die hij in het leven zet.

We hebben aandacht voor de vele veranderingen die eigen zijn aan deze levensfase. Denk maar aan het starten van een opleiding, gaan werken, zelfstandig wonen en het aangaan van nieuwe relaties. Het programma R NXT LVL richt zich op het ontdekken en leren gebruiken van de sterktes en talenten van jongvolwassenen met autisme. We bieden coaching bij de belangrijke keuzes die de jongvolwassene maakt en helpen hem om de noodzakelijke vaardigheden te ontwikkelen. De aandacht gaat naar verschillende levensdomeinen: studie, werken, wonen, relaties, mentaal welbevinden en vrije tijd. Hiervoor werken we samen met intersectorale lokale partners.

Als je aan R NXT LVL de klinkers weer toevoegt, krijg je 'our next level'. De naam verwijst naar populaire games, waarin je avatar vaardigheden verwerft om op een volgend niveau verder te kunnen spelen. In het logo staat rond de R de cirkel van 'registered trademark' om de eigenheid van elk individueel ontwikkelingstraject te benadrukken.

De ontwikkeling van de voorbije jaren

Het project R NXT LVL vindt zijn oorsprong in het project De Stip. Van bij de aanvang in 2015 zetelde Het Raster in de sturgroep van dit nieuwe initiatief. Dit intersectoraal miniproject richtte zich op jongvolwassenen met autisme die hun opleiding in BuSO Berkenbeek in Wuustwezel hadden afgerond en hun weg zochten in het (maat)werkend leven.

De enige medewerker van De Stip kwam na opdroging van de projectsubsidies onder de vleugels van Het Raster terecht. Dit bracht een beweging op gang naar doorgedreven aandacht voor de coaching van jongeren met autisme bij het zetten van stappen in hun volwassen leven. De werkgroep R NXT LVL zag het levenslicht en in 2020 werd het startsein gegeven voor de gelijknamige module.

Voor de uitrol van dit project met een projectsubsidie van maar liefst 500 RTH-punten konden we dus verder bouwen op een reeds bestaande projectwerking over de jaren 2020-2022 in de provincie Antwerpen. In het eerste jaar van de voorganger van dit pilootproject RTH stroomden zestien jongeren in. Op het einde van het tweede jaar waren er dertig deelnemers. We zijn blij dat we met deze projectmiddelen een versnelling hoger hebben kunnen schakelen. Met een bereik van 130 jongvolwassenen in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant zijn we de kinderschoenen duidelijk ontgroeid.

Een mix van individuele coaching, groepsbijeenkomsten en netwerkversterking

Een coachingstraject binnen R NXT LVL kan over verschillende jaren gespreid zijn. De coach is gedurende deze periode op de achtergrond aanwezig of meer op de voorgrond wanneer nodig. Bij aanvang en in de loop van het traject sleutelt de jongere met zijn coach aan een persoonlijk toekomstplan, dat we 'Portfolio R NXT LVL' hebben gedoopt. De jongere staat met de coach stil bij wie hij is en wat zijn talenten en plannen voor de toekomst zijn. Dit is voor veel doorsnee jongeren al geen eenvoudige opdracht. Voor jongeren met autisme vraagt dit meestal veel tijd en is het een continu proces van bedenken, proberen, ondervinden en zo nodig bijsturen. Het Portfolio R NXT LVL biedt houvast om een duurzame toekomst uit te bouwen waarbij de cliënt zich haalbare doelen voor de toekomst stelt.

De jongere verkent met zijn coach zijn netwerk. Wie is er voor hem belangrijk en kan hem in deze turbulente en veeleisende levensfase bijstaan en nabij zijn? In samenspraak met de jongere zijn er regelmatig bijeenkomsten met het netwerk. Meestal zijn dit ouders, maar ook een familielid, vriend, studiebegeleider of jobcoach kan deelnemen aan zo'n overleg.

In de groepsbijeenkomsten staan het samen zijn, zich herkennen in elkaar, leren van elkaar en het opdoen van informatie centraal. De insteek is doorgaans eerder informatief, zodat de drempel voor jongeren laag is. Ze komen primair om te luisteren. Daarna kan er in een kleinere groep rond het thema uitwisseling zijn met andere jongeren. De eigen coach kan ook meekomen naar de bijeenkomst als dit de drempel kan helpen overwinnen.

Verloop van het project

Dankzij de projectsubsidies slaagden we erin om 100 jongvolwassenen meer in het aanbod R NXT LVL te betrekken, waardoor eind 2023 de teller op 130 cliënten staat. Begin 2023 was de aandacht in belangrijke mate gericht op bekendmaking van het project en de instroom van jongvolwassenen die in aanmerking komen voor R NXT LVL. In het voorjaar paste de werkgroep de visietekst aan en richtten we de aandacht op de sterke inhoudelijk kanten van R NXT LVL: inzetten op welbevinden, coaching bij het maken van een toekomstplan en het zetten van concrete stappen, netwerkgericht werken en niet te vergeten de groepsbijeenkomsten. Daarnaast heeft het project veel aandacht voor de maatschappelijke organisaties waar de jongvolwassenen mee in contact komen.

Met een bereik van 130 jongvolwassenen in de provincies Antwerpen en Vlaams-Brabant zijn we de kinderschoenen duidelijk ontgroeid.

Zo namen we contact met Psynet 2.0, een samenwerking tussen de universiteit en hogescholen in Antwerpen rond mentaal welzijn, maar ook met Stuvo, GTB/VDAB en sociale huisvestingsmaatschappijen. Er gingen naar aanleiding van deze contacten bij 17 organisaties 42 outreachcontacten door. In 2024 is deze outreach een van de speerpunten voor RNXT LVL.

PILOOTPROJECT SWITCH ON

INLEIDING

Omschrijving van het project

Kinderen met autisme zijn een kwetsbare groep met betrekking tot schooluitval. Omwille van hun autisme kunnen ze snel overprikkeld geraken in een groepsgebeuren. Op sociaal en communicatief vlak ervaren ze heel wat extra problemen omdat ze de context moeilijker kunnen inschatten en omdat ze zich moeilijker kunnen inleven. Soms kan voltijds naar school gaan dan een uitdaging worden.

Switch ON bestaat uit een preventief luik en een interventiemodule.

- In de preventie gaan we op zoek naar signalen die kinderen uit de lagere school geven dat het schoollopen moeilijk verloopt. We zoeken uit wat mogelijke stressfactoren kunnen zijn en we maken een analyse van de extra zorgnoden op school. Tijdens de begeleiding wordt extra ingezet op het versterken van de vaardigheden van het kind, het actief aanpakken van de stressfactoren en het werken aan een autismevriendelijke klas- en speelplaatsomgeving. We zijn ook zoveel mogelijk aanwezig op belangrijke overgangsmomenten, zoals de start na een schoolvakantie of een verandering van klas of school.
- In de interventiemodule bekommeren we ons om lagereschoolkinderen die minstens 2 halve dagen per week thuis zitten omdat het voltijds schoollopen niet meer lukt. De acties richten zich op alle betrokkenen. Dus niet alleen op het kind zelf, maar ook op de ouders en het ganse gezin en op alle betrokkenen op school, op het CLB en het leersteuncentrum.

Eén van de doelstellingen bij Switch ON is om bij schooluitval zo snel mogelijk een begeleidingstraject op te starten en alles in het werk te stellen om op termijn weer naar school of een alternatieve dagbesteding te gaan.

Wat doen we in de interventiemodule Switch ON?

Eén van de doelstellingen bij Switch ON is om bij schooluitval zo snel mogelijk een begeleidingstraject op te starten en alles in het werk te stellen om op termijn weer naar school of een alternatieve dagbesteding te gaan. Schooluitval is voor het kind en zijn gezin zeer ingrijpend, dus is snel reageren aangewezen. Om dit mogelijk te maken kregen deze kinderen in 2023 voorrang op anderen.

De vooropgestelde doelstelling van opstart binnen één maand na aanmelding bleek moeilijk haalbaar. We konden meestal starten tussen 1 en 2 maanden aanmelding.

Dvan schooluitval is zoals gezegd meersporig:

- Met de kinderen zelf brengen we valkuilen en moeilijkheden op school in kaart. We werken aan hun vaardigheden en we leren ze beter omgaan met stress. We helpen hen met het maken van een dagplanning en we brengen structuur in de dagen thuis. Soms gaan we op zoek naar een alternatieve daginvulling. Wanneer een kind klaar is om terug stappen naar school te zetten, helpen onze praktisch-pedagogische ondersteuners hen daarbij.

Jeroen, een jongen van elf jaar, is twee weken na de start van het schooljaar al thuis en houdt zich op zijn kamer alleen nog bezig met gamen. Hij voelt zich niet meer gelukkig, vertrouwt hij op een emotioneel moment aan zijn moeder toe. Elvire, onze praktisch pedagogisch begeleidster, gaat met Jeroen aan de slag. Eerst maakt zij contact via zijn favoriete medium, de laptop. Daarna maakt ze met hem een dagplanning op, waarin naast de noodzakelijke dagroutine ook andere activiteiten worden opgenomen. Stap voor stap lukt het Jeroen om ook andere dingen te doen. Om terug naar school te gaan is het nog te vroeg, maar dit zijn al stapjes in de richting naar herstel.

- De ouders en brussen proberen we zo goed mogelijk te informeren over wat autisme inhoudt, en hoe je ermee kan omgaan. We bekijken met hen ook hoe het kind op sociaal en emotioneel vlak functioneert en hoe het prikkels verwerkt. We bevorderen het welbevinden van het kind en het gezin en we versterken de draagkracht van de ouders.

In het kroostrijke gezin van de 7-jarige Boris komt alle zorg bij moeder terecht, die momenteel in ziekteverlof is. Met de plotse schooluitval van Boris wordt het haar allemaal teveel. Met begeleider Wessel staan de ouders stil bij de onderlinge taakverdeling, het inschakelen van gezinshulp en ondersteuning door hun familie- en kennissenkring. Het is een hele stap om onder ogen te zien dat er zoveel zorgen te dragen zijn dat bijkomende hulp hard nodig is. De ouders zijn blij en opgelucht dat er zoveel erkenning van de begeleider is en dat ze concrete stappen kunnen zetten om tot een betere balans te komen.

- Op school organiseren we psycho-educatie over autisme voor de klasgroep of de leerkrachten. Er is regelmatig overleg met de school. Goede communicatie tussen de klasgroep en het kind thuis vinden we heel belangrijk. Dan wordt het ook duidelijker wat het kind nodig heeft om de stap terug

naar school te kunnen zetten. De praktisch-pedagogische begeleider kan de school helpen om autismevriendelijke aanpassingen te installeren.

Wanneer de 10-jarige Senne terug naar zijn klas gaat, organiseert begeleidster Fanny met juf Erika een voormiddag rond anders zijn en anders denken, waarin ook het autisme van Senne een plaats krijgt. Zo kunnen zijn klasgenootjes het soms bijzondere gedrag van Senne beter begrijpen en weten ze hoe ze hem kunnen helpen als dat nodig is.

Naast een intensieve samenwerking met de schoolcontext proberen we ook met andere sectoren in verbinding te gaan. Denk maar aan de zorg-verleners van het kind zoals de huisarts, de psychiater, de auti-coach of trainers en andere begeleiders in de vrijetijdsbesteding of de alternatieve dagopvang.

In Switch On kregen we de mogelijkheid om intensiever te begeleiden dan wat normaal kan binnen de Rechtstreeks Toegankelijke Hulp. Bij ongeveer een kwart van de interventiecliënten bleek dat ook nodig. Dat wijst op de grote ondersteuningsnood bij gezinnen met een kind met schooluitval én de complexiteit van de aanwezige problemen binnen het gezin.

In het project was het ook mogelijk om de ondersteuning op een ruimere manier in te vullen. Zo konden we bijvoorbeeld het kind een halve of een hele dag ondersteunen in de klas of bij de alternatieve dagopvang. Soms gaven we met het kind samen psycho-educatie aan de klasgroep, of we zorgden voor begeleiding bij een terugnaar-schooldag, bijvoorbeeld voor een sportdag of een daguitstap.

Emma van 9 jaar is volledig thuis van school. Nu het beter met haar gaat, bereidt begeleidster Lauranne met ouders en school haar terugkeer voor. In online contact hebben de klasgenootjes Emma enthousiast gemaakt om mee te gaan op bosklassen. Lauranne werkt met de juf aan het voorspelbaar maken van het programma, het zoeken naar mogelijke rustmomenten en een rustplaats tijdens de bosklassen. Mama en Emma verzamelen thuis veilige, troostende spulletjes om mee te nemen. Emma besluit mee

te gaan op bosklassen, met de afspraak dat Lauranne tijdens de eerste avond langskomt om het avondritueel mee te doen. De bosklassen werden een succes. Sinds dan gaat Emma weer deeltijds naar school, elke voormiddag.

Aanvullend organiseerde Het Raster groepsbegeleidingen voor ouders van lagereschoolkinderen met autisme die moeilijk voltijds naar school gaan. Er werden 3 groepen samengesteld van 4 à 8 ouderparen die ervaringen uitwisselden en informatie kregen rond de aanpak van schooluitval.

In de 4 vestigingen van Het Raster gingen outreach activiteiten door voor de schoolcontext in verband met schooluitval. Dat was een succes; meer dan 140 school-medewerkers kwamen hierop af. Er werd ook mobiele outreach gegeven over autisme en schooluitval aan scholen, een MFC, dagcentra, diensten naschoolse kinderopvang, en netwerken '1 gezin, 1 plan'.

We gingen ook in gesprek met studenten van hogescholen, CLB-medewerkers, hulpverleners uit de kinderpsychiatrie en medewerkers van leersteuncentra.

Bij de tussentijdse evaluatie van ons project merken we dat bij aanvang 38% van onze cliënten in het Switch ON interventieprogramma voltijds thuis zat en dit voor minstens enkele maanden. In elk van deze casussen was minstens één van beide ouders ook voltijds thuis, met ziekteverlof of een ander stelsel. Eind december 2023 bleek

het aantal voltijds thuiszitters gedaald tot 17%. Ook het gemiddeld aantal halve dagen thuis evolueerde doorheen het eerste begeleidingsjaar; van 5,5 halve dagen thuis per week naar gemiddeld 3,1 halve dagen thuis.

Ook het inzetten op preventie van schooluitval bij lagerschoolkinderen met autisme is tot nu toe absoluut zinvol gebleken in het behouden van het (wankele) evenwicht dat deze kinderen ervaren op school. Zowel het kind, het gezin als de schoolcontext worden versterkt tijdens de begeleiding en de grote kracht ligt in de samenwerking die op poten wordt gezet tussen alle betrokken partijen.

Eind december 2023 bleek het aantal voltijds thuiszitters gedaald tot 17%.

PILOOTPROJECT KAMP- EN VAKANTIEWERKING

Omschrijving van het project

In 2018 zetten LSA, Tanderuis, vzw Victor en Het Raster onder de vlag van de Liga Autisme Vlaanderen hun eerste stappen op het gebied van een exclusieve kamp- en vakantiewerking. We stelden namelijk vast dat het niet voor alle kinderen en volwassenen haalbaar is om hun draai te vinden in een reguliere vakantiewerking. Het toekennen van deze projectsubsidie biedt de mogelijkheid om dit initiatief uit te breiden en voor de toekomst te verzekeren. De doelstelling van de kamp- en vakantiewerking is tweeledig. Enerzijds bieden we een ontspannende en deugddoende vakantie-ervaring aan kinderen en volwassenen die door hun autisme een bijzondere ondersteuningsnood hebben. Anderzijds leiden we vrijwillige animatoren op in het omgaan met personen met autisme en zorgen we voor sensibilisering in de organisaties waartoe deze animatoren behoren.

Verloop van het project

In het kader van onze exclusieve kamp- en vakantie-werking organiseerden we in 2023 een vrijetijdsaanbod met overnachting voor 107 personen met autisme en een normale begaafdheid, in de leeftijd van 10 tot 65 jaar. Dit aanbod zag er als volgt uit:

- 6 kampen voor kinderen en jongeren. In samenwerking met de erkende partnerorganisaties AFYA, Heyo en Sport Vlaanderen werden de deelnemers een (mid)week lang ondergedompeld in verschillende thema's: Creatief – Techniek – Sport – Avontuur. De wederzijdse kruis-bestuiving is erg versterkend, aangezien de autismevriendelijkheid van het gezamenlijk (exclusief) aanbod ook een positief effect blijkt te hebben op het regulier (inclusief) kampaanbod van onze partnerorganisaties.
- 2 vakanties voor volwassenen. Dankzij onze Midweek aan Zee en ons nieuw initiatief in samenwerking met Sport Vlaanderen konden in totaal 27 volwassenen met autisme genieten van een ontspannende vakantie-weekaan zee.

Onze autismespecifieke kampen en vakanties, inclusief het voorbereidingstraject, blijken tevens een waardevolle leeromgeving te zijn voor begeleiders vanuit onze partnerorganisaties. Of ze nu als animator, vrijwilliger of sportlesgever meegaan, ze doen hier waardevolle ervaring op in het omgaan met personen met autisme. Na afloop voelen ze zich versterkt in hun kwaliteiten en ze krijgen meer inzicht in de ondersteuningsnoden van deze specifieke doelgroep. Op die manier draagt onze kamp- en vakantiewerking bij aan een autismevriendelijk Vlaanderen.

In 2023 hebben 21 professionele begeleiders, 13 animatoren, 11 (kook)vrijwilligers en 8 sportlesgevers hun schouders gezet onder onze kamp- en vakantiewerking. De deelname van de 107 personen met autisme kwam overeen met een totale inzet van 251 personeelspunten.

Het is fantastisch om te zien hoe elk kampteam er jaar na jaar in slaagt om deelnemers te laten genieten van dit broodnodige kamp- en vakantieaanbod. Voor veel deelnemers en hun netwerk is ons kamp- en vakantieaanbod een vaste waarde geworden. En ook al is er een uitgebreid aanbod, toch blijft elk jaar de vraag groter dan het aantal beschikbare plaatsen.

In 2023 hebben we tevens 78 personeelspunten ingezet voor outreach, zowel ten aanzien van onze partnerorganisaties als bij andere jeugdwerkorganisaties. Dit houdt in dat we onze kennis en ervaring op het gebied van het organiseren van autismevriendelijke kampen en vakanties delen met reguliere organisaties, waardoor ook hun inclusieve aanbod voor personen met autisme wordt versterkt.

www.ligaautismevlaanderen.be/kampen

www.ligaautismevlaanderen.be/vakanties

Cijfers en conclusies

We zijn er over de hele lijn in geslaagd om op zeer korte tijd een sterke prestatie neer te zetten. Voor Switch ON, R NXT LVL en de vakantiewerking realiseren we 100% of meer. Bij de Hotspot Ondersteuning Handicap is dit niet het geval. Dit project moest echt van nul beginnen.

Dankzij de goede samenwerking met de andere initiatiefnemers en de enthousiaste inzet van de Hotspot-coördinatoren en hun teams zijn we erin geslaagd om in het late voorjaar op zeven locaties een Hotspot te openen. We realiseerden heel wat prestaties onder Hotspot maar de totale realisering is met 64% voor de Hotspots Antwerpen en 47% voor de Hotspots Vlaams-Brabant onder de hoge lat van de subsidiërende overheid.

De projecten zijn stevig op poten gezet. Ze zijn vernieuwend volgens de criteria van het VAPH en komen duidelijk tegemoet aan een behoefte. Of de beoordelingscommissie van het VAPH er ook zo over denkt is nog onzeker. Dit zal in de loop van 2024 duidelijk worden.

Liga Autisme Vlaanderen

Sinds 2017 bundelen de vier provinciale begeleidingsdiensten voor autisme, met name Het Raster vzw, Tanderuis vzw, Wegwijs en vzw Victor, hun krachten in de Liga Autisme Vlaanderen. Het doel van deze samenwerking is:

- Het realiseren van Vlaanderenbrede projecten rondom autisme.
- Het afstemmen met elkaar over provinciale inhoudelijke en bedrijfsprocessen.
- Het benadrukken van het belang en de positie van autismspecifieke hulpverlening in Vlaanderen ten opzichte van overheden en media.

Een rode draad in de werking van de Liga Autisme Vlaanderen is het Vlaanderenbrede karakter. Het betreft projecten of opdrachten die ofwel te omvangrijk zijn voor één dienst vanwege de werklast, of die efficiëntie- en/of kwaliteitswinst opleveren door samen te werken met diensten die een vergelijkbaar zorgaanbod hebben.

Onze realisaties in 2023

Autisme Chat

Op 28 januari 2019 opende de Autisme Chat haar digitale deuren. De Autisme Chat is er voor mensen met autisme en hun directe netwerk. De Autisme Chat is anoniem, gratis, Vlaanderenbreed en wordt bemand door professionele thuisbegeleiders. Na twee succesvolle jaren werd de projectsubsidie in 2021 opgetrokken naar 2,5VTE en verlengd tot eind 2023! De Autisme Chat vormt een belangrijk onderdeel van ons aanbod in het kader van overbruggingshulp. Om die reden wordt in dit jaarverslag een apart onderdeel aan de Autisme Chat gewijd.

www.ligaautismevlaanderen.be/autismechat

Campagne #KElvoorAutisme

Sinds 2021 bundelen de Liga Autisme Vlaanderen, sterkmakers in autisme, de Vlaamse Vereniging Autisme en Participate! hun krachten om de KElvoorAutisme-campagne te organiseren in het kader van Wereld Autisme Dag. Deze campagne stimuleert autismevriendelijkheid in Vlaanderen door autisme op een concrete en positieve manier in de schijnwerpers te zetten. De getalenteerde cartoonist AAaRGh... tekende een leuke cartoon waarop we trots onze KElvoorAutisme-pin speldden. Tijdens de campagneweek werden talloze keien versierd en uitgedeeld, pins opgespeld en selfies gedeeld via sociale media.

Daarnaast organiseerden we op 2 april zelf een ontmoetingsdag in Gent, waar onder andere een 'Autisme in beeld'-tentoonstelling te bewonderen was. Meer dan 50 personen met autisme hebben ons een foto, tekening of afbeelding bezorgd, vergezeld van een tekst die

hun ervaring met autisme van binnenuit weergeeft. Het was een inspirerende dag voor honderden bezoekers waarbij autisme op een unieke manier in de spotlight gezet werd. www.keivooraautisme.be

Escape Room

Stap 'Het atelier van René' binnen en ervaar aan de lijve wat het kan betekenen voor personen met autisme om de wereld op een andere manier te begrijpen en te ervaren. Slagen jullie er als team in om het kunstwerk van René te herstellen? Speel het spel en deel je ervaringen met elkaar tijdens de nabespreking!

In 2023 werd onze Escape Game 'Het atelier van René' afgewerkt. In dit spel worden spelers ondergedompeld in een aantal uitdagingen die mensen met autisme dagelijks ervaren: verschillende informatie-stromen met elkaar moeten combineren, letterlijk of figuurlijk denken, een andere prikkelverwerking, het inschatten van sociale regels, emoties herkennen, tijdsbeleving... Spelenderwijs worden nieuwe inzichten rondom autisme verworven. In de nabespreking, die geleid wordt door een professionele begeleider, worden ervaringen gedeeld en gelinkt aan wat mensen met autisme dagelijks meemaken.

'Het atelier van René' zal vanaf april 2024 gespeeld kunnen worden. Doelgroep is het netwerk van personen met autisme zoals begeleiders binnen het jeugdwerk, sportclubs, leerkrachten, opvoeders, team van collega's en werkgevers of familieleden. www.ligaautismevlaanderen.be/escapegame

In 2024 staan een aantal nieuwe realisaties en samenwerkingen in de steigers:

- Brusvalies
- Autismepas
- Digitaal begeleidingsplatform
- Filmavonden
- Theatervoorstelling

Wat brengt de toekomst?

Sinds de oprichting in 2017 realiseerde de Liga Autisme Vlaanderen verschillende projecten. Denk maar aan de brusvalies, de Wereld in Mijn Hoofd, Radio Felix, ontwikkeling van tSCHAP, ... Deze projecten komen pas echt tot leven dankzij de begeleiders die er concreet mee aan de slag gaan. We blijven dan ook inspanningen leveren om ze regelmatig onder de aandacht te brengen en te houden.

In 2024 staan een aantal nieuwe realisaties en samenwerkingen in de steigers:

Een publicatie van de **brusvalies**: deze methodiek om in gesprek te gaan met brussen werd in 2021 ontwikkeld en in gebruik genomen. Op basis van de waardevolle feedback van onze begeleiders wordt de methodiek verder verfijnd en voorbereid voor publicatie.

De ontwikkeling van een **digitaal begeleidingsplatform** dat kan ingepast worden in het zorgaanbod van de diensten binnen de Liga Autisme Vlaanderen.

De **Autismepas**: deze pas kan als communicatietool gebruikt worden in onverwachte situaties die veel stress bezorgen aan mensen met autisme. Aan de hand van de Autismepas kan men op eenvoudige wijze communiceren dat men autisme heeft en hoe de omgeving best kan reageren.

Samen JEF en Filmimpact organiseren we vijf **filmavonden** rondom autisme, waarbij Radio Felix, Bijzonder buitengewoon en De wereld in mijn hoofd vertoond wordt.

In samenwerking met Cultuursmakers programmeren we de **theatervoorstelling 'Mario, morgen gadegij naar de dokter!'** van Mario De Koninck in verschillende culturele centra. In deze theatermonoloog vertelt Mario zijn persoonlijk verhaal over autisme. Hij doet dit met een uitzonderlijk gevoel voor humor, ontroering en diepgang.

**AUTISME
CHAT**

**CHAT MET ONS!
WIJ LUISTEREN
NAAR JE EN
DENKEN MET
JE MEE.**

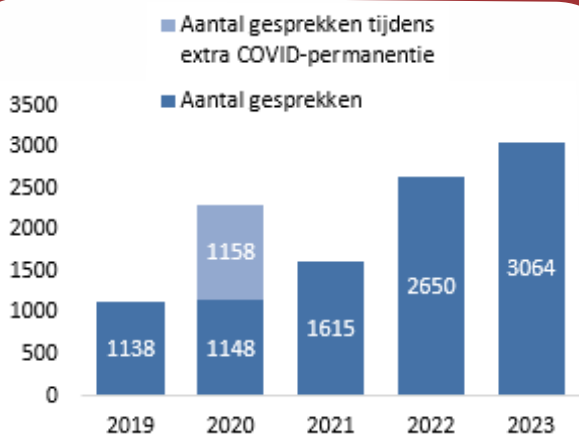
Autisme Chat

Met de Autisme Chat realiseren we een gespecialiseerd chat-hulpaanbod voor personen met (een vermoeden van) autisme en hun directe netwerk (vb. ouders, brussen, partners). De Autisme Chat is gratis, anoniem en wordt bemand door een team van 50 professionele begeleiders vanuit Het Raster, Tanderuis vzw, Wegwijs en vzw Victor.

Enkele algemene cijfers

Over het volledige kalenderjaar 2023 werd de website van de Autisme Chat in totaal 64.396 keer aangeklikt. Dit gebeurde door 20.543 unieke bezoekers. Uiteindelijk resulteerde dit in 3064 chatgesprekken, met 2037 unieke oproepers.

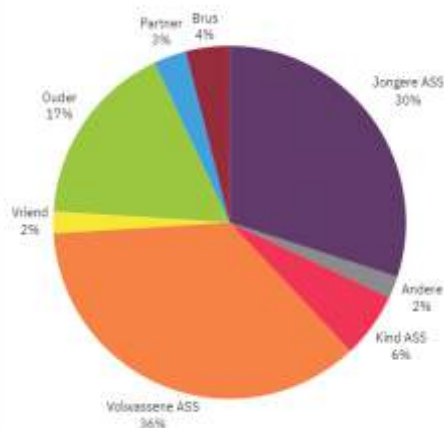
Over de jaren heen zien we een duidelijke stijging in het aantal chatgesprekken op de Autisme Chat. In 2023 was er een stijging van 16% in het aantal chat-gesprekken en een stijging van 24% in het aantal unieke oproepers, in vergelijking met 2022.

Doelgroep

De meeste oproepers van de Autisme Chat zijn personen met autisme zelf (72%). Meer specifiek gaat het om 6% kinderen jonger dan 12 jaar, 30% jongeren tussen 12 en 18 jaar en 36% volwassenen.

De overige zijn gesprekken met het netwerk van de persoon met autisme (28%). Dit gaat om 17% ouders, 4% brussen, 3% partners, 2% vrienden en 2% andere personen zoals bijvoorbeeld andere familieleden of professionelen. Deze laatste is een doelgroep waar de Autisme Chat zich eigenlijk niet toe richt.

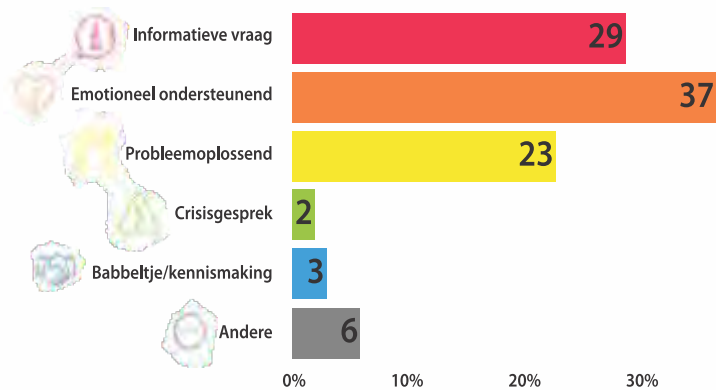
53% van alle oproepers zijn meisjes of vrouwen, 26% jongens of mannen, 0,5% uitte zich als X of andere en van 20% kenden we het geslacht van de oproeper niet. Vooral bij de doelgroepen ouders en partners zien we opvallend veel vrouwen en weinig mannen. Bij de doelgroep volwassenen met (vermoeden van) autisme daarentegen is het omgekeerd en bereiken we zelfs iets meer mannen dan vrouwen.

Over het volledige kalenderjaar 2023 werd de website van de Autisme Chat in totaal 64.396 keer aangeklikt.

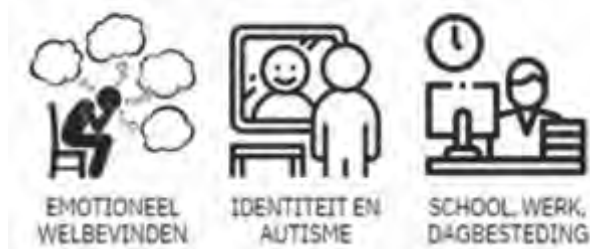
Inhoud van de gesprekken

Na elk chatgesprek wordt aan de chatmedewerker gevraagd om welk type gesprek het ging. In 37% van de gevallen betrof het een emotioneel ondersteunend gesprek (= nood aan luisterend oor). Ook informatieve vragen (29%) en probleemoplossende gesprekken (23%) komen vaak voor. Daarnaast ging het bij 3% om een gewoon babbeltje of een kennismakingsgesprek en in 2% van de gevallen om een crisisgesprek. Bij 6% is het type gesprek anders of niet gekend.

De thema's die aan bod komen op de Autisme Chat zijn zeer divers. De thema's 'emotioneel welbevinden' (28%), 'identiteit en (vermoeden van) autisme' (27%) en 'school, werk en dagbesteding' (20%) komen het vaakst voor. Daarnaast zijn ook volgende thema's veel voorkomend: 'vriendschap, relaties en seksualiteit' (16%), 'gezin, opvoeding en ontwikkeling' (13%), 'wonen en samenleven' (12%) en 'praktische vragen rond doorverwijzing, materialen, premies, enz' (12%)

TOP 3 GESPREKSTHEMA'S

Evaluatie door de oproepers

Algemeen zien we een grote tevredenheid bij de oproepers. 85% van de oproepers zegt tevreden tot zeer tevreden te zijn na het chatgesprek. Gemiddeld geven de oproepers de Autisme Chat een totale score van 4,34 op 5 sterretjes.

AUTISME
CHAT

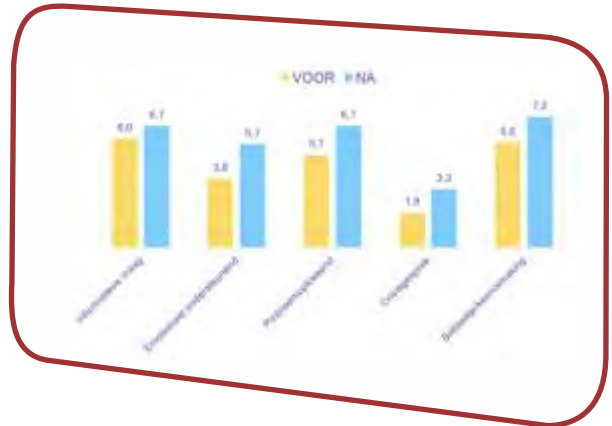

“Ik ben u uiterst dankbaar om even te luisteren. Mag ik u nog een fijne avond wensen?”

Tot slot brengen we ook de effectiviteit van de Autisme Chat in kaart. Zowel voor als na het chatgesprek wordt aan de oproeper gevraagd om met een score tussen 0 en 10 aan te geven hoe die zich op dat moment voelt. Over alle oproepers en alle gesprekken heen zien we een statistisch significante stijging van de gemiddelde score vóór (4,82) en ná (6,18) het chatgesprek.

We zien bij elk type gesprek een stijging in de score na het gesprek. Deze stijging is het grootst bij de emotioneel ondersteunende gesprekken (stijging van 1,9) en de probleemoplossende gesprekken (stijging van 1,6). Voor elk type gesprek, uitgezonderd voor de cisisgesprekken, is deze stijging ook statistisch significant.

Toekomst

Sinds de oprichting van de Autisme Chat in januari 2019 heeft de Autisme Chat intussen al meer dan 10.700 chatgesprekken op de teller. De Autisme Chat is niet meer weg te denken uit het zorglandschap voor personen met autisme en hun netwerk.

Het was dan ook een mooie erkenning dat minister Hilde Crevits de Autisme Chat een verlenging en uitbreiding van subsidie verleende tot eind 2024. We kijken uit naar een structurele verankering vanaf 2025 binnen het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Op die manier worden we in de mogelijkheid gesteld om definitief binnen een stabiel kader te werken.

Dat chathulp voor personen met autisme een meerwaarde heeft, bovenop het bestaande face-to-face-aanbod, blijkt niet alleen uit bovenstaande cijfergegevens, maar ook uit de feedback van heel wat oproepers. Om dit nog beter te kunnen aantonen, loopt een wetenschappelijk onderzoek naar de effectiviteit en tevredenheid van de Autisme Chat i.s.m. de Universiteit Gent en de KULeuven. Hiervoor werden data uit 2022 statistisch geanalyseerd en deze resultaten worden in 2024 ingediend voor publicatie bij een internationaal wetenschappelijk tijdschrift.

Voor een meer gedetailleerd jaarrapport over de Autisme Chat verwijzen we graag naar de website van de Liga Autisme Vlaanderen.

Werken aan kwaliteit

In Het Raster vormt kwaliteit een integraal onderdeel van de missie en visie. In een snel evoluerend landschap blijft het waarborgen van kwaliteit een cruciale pijler voor elke organisatie. Het Raster vormt hierop geen uitzondering.

In 2023 buigt het overleg beleidsadvies, met de directeur zorg, een teamcoördinator en een vertegenwoordiging van begeleiders van de verschillende afdelingen, zich over de missie en visie van Het Raster. Onze missie blijft hetzelfde: "Het Raster werkt mee aan een kwaliteitsvol leven in een open samenleving voor elke persoon met autisme en zijn omgeving". Een nieuwe visie dringt zich op gezien wetenschappelijke en maatschappelijke evoluties. Onze nieuwe visietekst beschrijft onze kijk op autisme en benadrukt het bevorderen van inclusie en het streven naar positieve verandering in het leven van onze cliënten.

Jaarlijkse audits vormen een essentieel onderdeel van de kwaliteitszorg in Het Raster. Hierbij kijken we of de elementen en procedures nog werkbaar, relevant en actueel zijn en ligt de focus niet alleen op naleving ervan.

Daarom worden audits niet alleen geleid door externe deskundigen, maar ook door interne medewerkers. Dit biedt niet alleen een dieper inzicht in onze elementen en procedures, maar moedigt ook een gevoel van eigenaarschap en verantwoordelijkheid aan. In 2023 worden op deze manier de procedures rond 'het afhandelen van klachten van cliënten', 'het voorkomen, detecteren en gepast reageren op grensoverschrijdend gedrag' en 'het selecteren en aanwerven van het personeel' onder de loep genomen.

Al lange tijd weten we dat er een nieuw kwaliteitsdecreet op komst is. Dit jaar wordt duidelijk dat een verdere concretisering van dit decreet nog enige tijd in beslag zal nemen. Dit belet ons niet om nu al aan de slag te gaan met de 7 principes die de basis vormen van het nieuwe decreet: maatschappelijk verantwoorde zorg en ondersteuning, de ervaring van de zorggebruiker, wetenschappelijke evidentie, gedeelde verantwoordelijkheid, transparantie, voortdurende aandacht voor opportuniteiten en impactgerichte kwaliteitscultuur.

Opleiding van nieuwe medewerkers

Mede door de goedgekeurde vernieuwende projecten mocht Het Raster dit jaar maar liefst 21 nieuwe collega's verwelkomen. Deze groei daagde ons uit om de interne opleiding te herwerken en uit te breiden. We willen onze nieuwe collega's van bij de start zo goed mogelijk ondersteunen en opleiden tot sterke begeleiders.

Naast het mentorschap, waarbij een ervaren begeleider de nieuwe collega onder de vleugels neemt en al doende de praktijk leert kennen, bestaat er al enkele jaren in Het Raster een intern opleidingsprogramma voor nieuwe medewerkers. Dit programma bestond aanvankelijk uit drie opleidingsdagen, maar werd dit jaar uitgebreid tot acht dagen.

Het interne vormingsprogramma omvat verschillende cruciale thema's waaronder: autisme begrijpen, de sociaal-emotionele ontwikkeling van mensen met autisme en de specifieke begeleiding van jonge kinderen, jongeren en volwassenen. Naast autisme leren kennen is het ook belangrijk om samen te werken rond eenzelfde visie. Er wordt dan ook voldoende aandacht besteed aan het

ontdekken van de verschillende visieteksten van Het Raster. Daarnaast worden onze nieuwe collega's goed geïnformeerd rond GDPR, interne preventie en het kwaliteitsbeleid. De werking en de projecten van de Liga Autismes Vlaanderen krijgen ook de nodige aandacht. Een ander belangrijk aspect van onze vorming is het benadrukken van het belang van het werken met het netwerk van onze cliënten. We geloven dat het een meerwaarde is om in een begeleiding het netwerk van de cliënt in kaart te brengen en zo mogelijk te versterken. Tot slot introduceren we onze nieuwe medewerkers ook in verschillende methodieken die ze kunnen inzetten in hun begeleidingspraktijk.

In het voorjaar van 2024 zullen onze nieuwe collega's daarenboven nog een vijfdaagse opleiding krijgen van Wilfried Peeters over 'Autisme in de context'. We kijken ernaar uit om iedereen verder te zien groeien en ontwikkelen als begeleider om onze missie zo goed mogelijk waar te maken.

Tevredenheid van onze cliënten

Het afgelopen jaar hebben we bij Het Raster opnieuw hard gewerkt om kwalitatieve begeleiding te bieden aan mensen met autisme en hun netwerk. We zijn trots dat uit de tevredenheidsvragenlijsten aan het einde van de begeleiding blijkt dat onze cliënten over het algemeen zeer tevreden zijn. Er werden 1145 vragenlijsten verzonden en we kregen er 340 terug.

We zien dat het eerste contact met onze dienst door zo goed als alle respondenten als positief wordt ervaren. Ook het verkenningsgesprek wordt door bijna alle cliënten als aangenaam en nuttig beschouwd. Verder blijkt uit de vragenlijsten dat 92% van de respondenten vooraf voldoende informatie heeft ontvangen over de begeleiding en dat 91% van hen vindt dat er voldoende gesprekken hebben plaatsgevonden.

Daarnaast is er ook een zeer hoge tevredenheid over de gemiddelde duur van de begeleiding. De inhoud van de begeleiding wordt door 93% van de cliënten als waardevol ervaren en nieuwe inzichten over autisme worden door hen op prijs gesteld. Bovendien geven evenveel respondenten aan dat zij hun doelstellingen met de begeleiding hebben kunnen bereiken.

De samenwerking met de begeleiders wordt met een tevredenheid van 96% gewaardeerd en zo goed als alle cliënten voelt zich bij hen begrepen en kan met hun bezorgdheden bij hen terecht.

Dit alles resulteert in een algemene tevredenheid van 94% over de begeleiding bij Het Raster.

'Ik ben jullie ontzettend dankbaar voor jullie werking! Het had in ons gezin helemaal anders kunnen (af)lopen als jullie begeleiding er niet was geweest. Heel erg bedankt!'

Wereld Autisme Dag

De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties besliste op 18 december 2007 om 2 april uit te roepen tot Wereld Autisme Dag (WAD). Jaarlijks vinden in de periode rond 2 april wereldwijd allerlei evenementen en initiatieven plaats die de samenleving verder wil sensibiliseren rond autisme, zodat mensen met autisme en hun directe omgeving op meer begrip kunnen rekenen.

Reeds enkele jaren bundelen we met de verschillende begeleidingsdiensten in de Liga Autisme Vlaanderen de krachten om een gezamenlijk programma uit te werken voor WAD. Dit jaar resulteert dit in een uitgebreid inhoudelijk webinar aanbod. We proberen een zo groot mogelijk publiek te bereiken en bieden webinars aan met volgende onderwerpen: psycho-educatie rond autisme, autisme en brussen, autisme in de sportclub en de jeugdbeweging en autisme en onderwijs. De webinars blijken een succes en worden druk bekeken.

Daarnaast worden er jaarlijks activiteiten georganiseerd in de lokale afdelingen van Het Raster. In Het Raster Leuven komt tijdens de Autismeweek Kathleen Put haar boek *de LeertASS* voorstellen, een methode voor leren leren met autisme. Een andere auteur, Janne Janssens, komt in Het Raster Kempen haar boek *'Het kaartje van Guus'* presenteren. Ze brengt naast een korte inhoud van het kinderboek haar persoonlijke verhaal over de aanleiding en de motivatie om het boek te schrijven. Het is voor alle aanwezigen een mooie en inspirerende avond. Leerkrachten vinden ook de weg naar Het Raster Kempen om Radio Felix en het daarbij ontwikkelde inleefpakket te ontdekken. Deze documentaire wil kinderen en jongeren de prikkelverwerking en andere denkstijl van kinderen met autisme laten ervaren. In het verlengde van de documentaire, die werd gemaakt voor Ketnet, ontwikkelde de Liga Autisme Vlaanderen een inleefpakket op kindermaat rondom autisme. Op die manier kunnen kinderen zelf ondervinden wat het betekent om autisme te hebben.

Tenslotte vinden er in Het Raster Antwerpen bijeenkomsten plaats met verschillende thema's zoals kennismaking met het aanbod voor brussen, autisme in andere culturen, omgaan met stress en piekeren en mindful lopen. Het belevingsparcours autisme wordt georganiseerd voor verschillende groepen en er is een workshop om zelf een verzwarringsdeken te maken. Tijdens deze laatste workshop gaan de deelnemers letterlijk aan de slag met een naaimachine om een persoonlijk verzwarringsdeken te maken.

OPENING VAN ONZE NIEUWE LOCATIES

In 2021 en 2022 verhuisden Het Raster Kempen en Het Raster Leuven naar een nieuwe locatie. We openden er een Autitheek, een informatiecentrum rond autisme, en verruimden ons aanbod.

De officiële en feestelijke opening liet door de coronacrisis op zich wachten. Maar in 2023, tijdens de week van Wereld Autisme Dag, konden we eindelijk vieren. Beide afdelingen zetten hun deuren wagenwijd open voor partners, verwijzers en andere geïnteresseerden. Op 27 maart werd Het Raster Kempen officieel geopend, met een boeiende

lezing van Hendrik Delaruelle, algemeen directeur van het Vlaams Welzijnsverbond. Op 29 maart was het de beurt aan de locatie in Leuven. Als gastspreker konden we daar Peter Vermeulen verwelkomen die alle aanwezigen in de ban hield met zijn theorie over het voorspellende brein.

Op beide locaties konden de deelnemers ook een kijkje nemen in de verschillende lokalen waar onze collega's klaarstonden om ons aanbod toe te lichten. De openingsdag werd afgesloten met een drankje en een hapje. We blikken terug op een opening met heel wat geïnteresseerde bezoekers en trotse medewerkers.

Financiën

In de vorige editie van ons jaarverslag las je dat 2022 een moeilijk jaar was voor Het Raster, ook op financieel vlak. Het niet halen van onze erkenning heeft een financiële weerslag.

In 2023 hebben we gelukkig opnieuw onze prestatiegesubsidieerde erkenning gehaald met minder dan 100% van onze personeelscapaciteit. Helaas is dit een weloverwogen beleidsbeslissing. Onze subsidiering laat immers toe dat je maximaal 3% personeelssubsidies omzet in werkmiddelen. Deze omzetting is broodnodig om een positief resultaat te realiseren mede doordat onze werkmiddelen nu al 14 jaar, we zijn de tel bijna kwijt, niet meer geïndexeerd zijn. Het kan toch niet de bedoeling zijn dat we genoodzaakt worden om te besparen op personeel om essentiële werkmiddelen te financieren?

Deze niet indexering werd in 2010 door de Vlaamse regering ingevoerd als besparingsregel en loopt in de praktijk gewoon door tot op heden. Het betekent een besparing op uitgaven voor de werking van gezinszorg, kinderopvang, jeugdhulp, ondersteuning van personen met een handicap, geestelijke gezondheidszorg, revalidatieziekenhuizen, enz.

Volgens berekeningen van onze werkgeverskoepel, het Vlaams Welzijnsverbond, kan je stellen dat elke € 100 aan werkmiddelen in 2009, bij normale indexering en zonder extra besparingen intussen bijna € 132 zou zijn, maar die € 100 euro vandaag – naargelang de sector – nog slechts € 90 à € 95 bedraagt. Bovendien stemt men de omslagsleutel om

personeelsmiddelen om te zetten in werkmiddelen ook al niet af op de levensduurte. Dit is helaas de financiële realiteit waarin Het Raster zich bevindt.

Onze werkgeverskoepel blijft dit thema op de politieke agenda plaatsen. We citeren Hendrik Delaruelle, directeur van het Vlaams Welzijnsverbond: "Uit een interne bevraging onder onze leden in de sector ondersteuning van personen met een handicap blijkt dat een op de drie begrotingen voor 2023 rood kleurt. In de jeugdhulp horen we gelijkaardige signalen. Schrappen we in die berekeningen de eenmalige maatregelen, de energiepremie is daar een voorbeeld van, dan stijgt het aantal negatieve begrotingen zelfs naar twee op drie. Die eenmalige maatregelen zijn dus meer dan welkom, maar ze bieden geen oplossing op lange termijn. Een structurele indexering van de werkmiddelen is dan ook cruciaal om financiële problemen te vermijden en tegelijk de geplande én noodzakelijke infrastructuurinvesteringen niet op de helling te zetten."

Het Raster slaagt er nog in om in 2023 een positief resultaat neer te leggen door het boeken van efficiëntiewinsten en kostenbesparingen maar deze zijn niet eindeloos. Bovendien zegt een boekhoudkundig resultaat niet alles en zijn financiële reserves nodig om plannen op lange termijn te realiseren.

We richten onze blik op de toekomst die onzeker is. Wat betekent een volgende regering voor onze subsidiëring? Kunnen wij nog kwalitatieve ondersteuning blijven financieren aan onze cliënten met autisme? Het worden boeiende tijden waarop we ons zullen voorbereiden!

Vooruitblik op 2024 en de verdere toekomst

In 2023 is Het Raster erin geslaagd om het personeelskader opnieuw volledig ingevuld te krijgen. Op het einde van het jaar telt Het Raster 125 personeelsleden. Dat is in de huidige tijden van krapte op de arbeidsmarkt geen evidentie. Heel wat organisaties in onze sector vinden gewoonweg geen personeel meer. Wij gelukkig nog wel. Onze medewerkers ervaren Het Raster als een aantrekkelijke organisatie, met een fijne werksfeer, goede arbeidsvoorwaarden, veel opleidings- en ontplooiingskansen voor alle medewerkers, met een hoogstaand aanbod en een heldere, motiverende missie. Daar moeten we op blijven inzetten!

Door de coronacrisis en de energiecrisis werden de overheidsfinanciën zwaar getroffen. De schulden zijn aanzienlijk gestegen, ook die van Vlaanderen. De ambitie is nochtans een begroting in evenwicht in 2027. Dat betekent dat er zwaar bespaard zal moeten worden. Alles zal nog efficiënter moeten. Dat is geen eenvoudige context om ingrijpende veranderingen door te voeren. Want die kosten meestal handenvol geld.

Ondanks het feit dat de voorbije jaren meer dan 200 miljoen euro werd uitgetrokken om mensen met een handicap en een zwaardere ondersteuningsnood hun persoonsvolgend budget toe te kennen, blijven de tekorten daar enorm. Daarenboven gaat onze sector al jaren gebukt onder de niet-indexering van de werkingsmiddelen. Die werden al 14 jaar niet meer verhoogd. En dat terwijl alle kosten blijven stijgen. Steeds meer voorzieningen hebben een negatieve begroting. Een onhoudbare situatie!

In Vlaanderen kunnen mensen met een handicap en een beperkte ondersteuningsnood aankloppen bij diensten voor Rechtstreeks Toegankelijke Hulp. Binnen dit kader biedt Het Raster begeleiding aan mensen met autisme. De overheid wil dit systeem van Rechtstreeks Toegankelijke Hulp grondig vernieuwen. De bedoeling is om de ondersteuning flexibeler te maken, laagdrempeliger, dichter bij de cliënt, meer vraaggestuurd en beter afgestemd op de ondersteuning uit andere sectoren.

Om daar concreet mee van start te gaan, werd eind 2022 de wetgeving Rechtstreeks Toegankelijke Hulp aangepast. Er werd een pilootfase 2023 geïnstalleerd. Over gans Vlaanderen werden 113 vernieuwende projecten goedgekeurd, samen goed voor bijna 20 miljoen euro. Dat is het totale budget dat in deze Vlaamse regeerperiode

gereserveerd was voor uitbreiding van de Rechtstreeks Toegankelijke Hulp aan mensen met een handicap. De bedoeling was om na één jaar pilootfase conclusies te kunnen trekken en op basis van de opgedane inzichten begin 2024 de wetgeving definitief aan te passen.

Eind 2023 werd het echter duidelijk dat er nog heel wat openstaande vragen zijn. Daarom zal de projectfase naar alle waarschijnlijkheid worden verlengd tot eind 2025. Vanaf juli 2024 komt er al wel een eerste aanpassing van de wetgeving. De meeste van de vernieuwende projecten zullen worden verlengd. Zij zullen verderwerken om de principes van de vernieuwing in de praktijk te brengen. Ze krijgen opnieuw de nodige ruimte om te experimenteren met nieuwe vormen van ondersteuning. Waar in 2023 de vernieuwingsoperatie beperkt bleef tot de geselecteerde projecten, zullen in 2024 en 2025 alle RTH-diensten worden betrokken. Allemaal zullen ze de nieuwe principes in hun werking moeten gaan waarmaken. In de verlengde pilootfase wil men ook de focus leggen op de actieve betrokkenheid van de gebruikers van de Rechtstreeks Toegankelijke Hulp zelf.

Over gans Vlaanderen werden 113 vernieuwende projecten goedgekeurd, samen goed voor bijna 20 miljoen euro.

Men wil ook een beter zicht krijgen op de impact van de ondersteuning. Verder is het de bedoeling om de intersectorale partners actief te betrekken bij de vernieuwingsoperatie.

Daarmee is in onze sector een grootschalige vernieuwingsoperatie ingezet die al minstens tot eind 2025 zal duren. Daarbij is het niet uitgesloten dat ook ons financieringssysteem wordt hervormd.

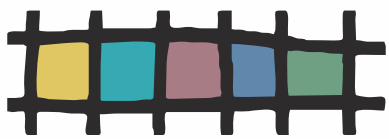
Ondertussen wordt ook verder gewerkt richting een eengemaakte jeugdhulp. In 2023 werd het decreet voor de organisatie van een geïntegreerd gezins- en jeugdhulpbeleid goedgekeurd. De ondersteuning voor kinderen, jongeren en gezinnen, moet zo vroeg mogelijk ingezet worden en moet dicht bij de gezinnen komen te staan: in de eigen leefwereld, in de buurt, in de school. Het is de bedoeling dat tegen 2030 alle sectoren die betrokken zijn in de ondersteuning van kinderen, jongeren en gezinnen opgaan in één nieuw agentschap. Ook dat is een fundamentele hervorming die een belangrijke impact zal hebben op onze werking.

En ook de organisatie van de eerstelijnszorg zal grondig worden hertekend. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is dat de persoon met een zorg- en ondersteuningsnood als een geheel wordt benaderd, niet langer vanuit allemaal verschillende structuren en invalshoeken. Het Raster zal zich hierop afstemmen. De volgende jaren zullen we ons laagdrempelig verankeren in elke eerstelijnszone van ons werkingsgebied.

Er komen jaren van ingrijpende veranderingen en besparingen op ons af. Het Raster streeft ernaar om zich als organisatie in harmonie met een snel evoluerende omgeving voortdurend te blijven ontwikkelen om zo zijn maatschappelijke opdracht maximaal te kunnen blijven waarmaken. In 2024 zullen we ook een nieuw strategisch beleidsplan voor de komende 5 jaar opmaken. Daarin zullen 6 zorgthema's een centrale plaats krijgen:

- Direct beschikbaar (gedeeltelijk) hulpaanbod
- Netwerkversterking
- Lokale laagdrempelige aanwezigheid
- Samenwerken in volwaardig partnerschap met de cliënt
- Intersectorale samenwerking
- VTO en draagkracht

Tenslotte willen we onze dank uitspreken. Dank aan al onze medewerkers voor de uitzonderlijke prestatie die ze in 2023 hebben geleverd. Door hun toewijding en werklust staat Het Raster er opnieuw na enkele moeilijke jaren. Zij zijn meer dan werknemers. Zij zijn onze kracht en kapitaal, de bouwstenen van ons succes. Dank ook aan onze trouwe bestuurders. In een omgeving vol uitdagingen en veranderingen, leiden ze Het Raster bekwaam en vastberaden. Ze bewaken de koers die we uitgaan, met oog voor onze kernwaarden en de belangen van onze medewerkers en cliënten. Dank aan al onze partners in de zorg en alle mensen en organisaties die Het Raster in 2023 financieel hebben gesteund. Alleen daardoor kunnen we doen waarvoor we bestaan: mee bouwen aan een kwaliteitsvol leven in een open samenleving voor elke persoon met autisme en zijn omgeving!

HET RASTER vzw
BEGELEIDING RONDOM AUTISME

Het Raster vzw
Boomsesteenweg 510A
2020 Antwerpen
Tel 03 830 35 89
info@hetraster.be

www.hetraster.be